

XBRL hva og hvorfor

Svein A. Løken

EDU - EDI

- Effektivt og pålitelig
- Alternativer å sende
 - Regneark (formater?)
 - Tradisjonelle filer (kolonner)
 - Data og tolkningsinformasjon sammen
 - EDI, dvs EDIFACT og lignende
 - XML
 - XBRL

XBRL er

- Royalty-fri lisensiert
- åpen spesifisering
- for programvare
- som bruker XML-tagger
- for å beskrive finansiell informasjon

XBRL kommer fra

- xbrl.org
- AICPA / CICA
- Revisororganisasjonene forøvrig
- US-GAAP og IAS forankring

Hvorfor?

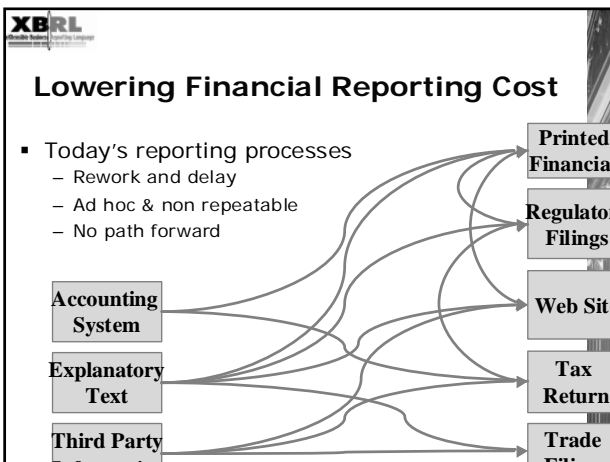
- Gjenbruk av data uten manuell behandling
 - Fullstendig ,Nøyaktig ,Pålitelig
 - Kostnadseffektiv
 - Tidsbesparende (gir økt infoverdi)
- Tolkningsrammen sammen med transene
- Automatisert tolkning (parser)

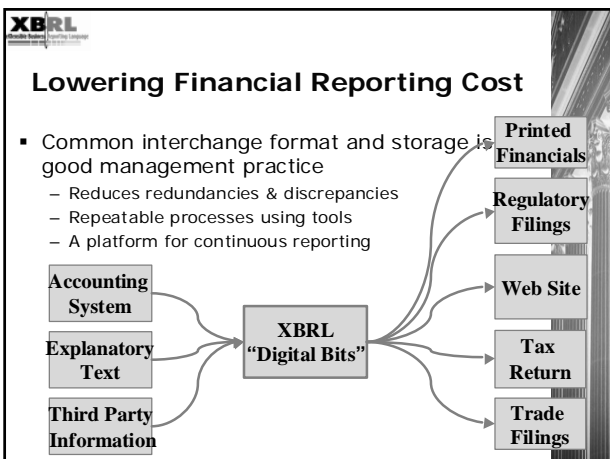
Presentasjonsteknologier

- Bilde (.bmp, .jpg, osv)
- HTML-tekst (en viss tilpasning mellom layout og presentasjonsteknologi)
- HTML/CSS (standardisering av layout)
- XML (maskinell tolkning)
- XBRL e.l. - definisjoner i kontekst muliggjør tolkning

Wikipedia-adresser

- <http://en.wikipedia.org/wiki/HTML>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/XML>
 - Se på DTD og XML-schema
- <http://en.wikipedia.org/wiki/XBRL>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/MD5>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Public_key_infrastructure

Begreper

- Taksonomi
 - Et XML-skjema der nye elementer defineres i samsvar med et konsept som kan referes i et XBRL-dokument
- Forekomst(-dokument)
 - Et XML-dokument som inneholder XBRL-elementer
- Element
 - et XML-element *eller* et datum som uttrykker et faktum (dataverdi)

Forekomst

- `<Item type="debitorer.kundeReskontro">1000000</item>`

Element med et faktum - dataverdi - som angis i tråd med reglene for XBRL-elementet

Xbrl-element fra en regnskapstaksonomi

Dokumentet (forekomsten)

- Henviser til
 - -en taksonomi, dvs et XML-skjema
 - f.eks. <http://www.iasc.org/xbrl/airline/2000-07-07-airline-xsd>
 - evt. Foretaksspesifikke utbidelser av skjemaet
 - et CSS
 - et cascading style sheet som styrer layout ved ulike presentasjoner av dokumentet
- inneholder
 - dataverdier

Eksempel

- <element
name="eiendeler.mestLikvideEiendeler"
type="xbrl:beløp">
 - <annotation>
 - <appinfo>
 - <xbrl:rollup to="balansen.eiendeler" weight="1"
order="1"/>
 - </appinfo>
 - </annotation>
- </element>

Sorteringsrekkefølge ved presentasjon

Kryptering

REV2403 - 2008

Hvordan kan vi bekrefte at data er autentiske?

Hvorfor skal data være autentiske?

Hva er sammenhengen mellom autentiske data og autoriserte data?

Nonsenstotaler

- MD5 Message digest nr 5
 - en avstemming
 - enkel å sammenligne for mennesker
 - dataverdier og posisjon påvirker summen
 - ikke teoretisk umulig men vanskelig å lage kompenserende endringer for å lure kontrollen
- Liten endring i tekst gir stor endring i totalen (summen)
- sal.bi.no/md5

Symmetrisk kryptering

- En felles nøkkel avtales mellom sender og mottager
- $X=D(M,N)$ og $M=D(X,N)$
 - eks. DES
- Fordeler
 - rask kryptering og dekryptering
- Ulemper
 - Mange nøkler nødvendig hvis flere parter

Assymmetrisk kryptering

- Hver deltager har to nøkler
 - privat nøkkel N_p som bare er kjent av eieren
 - offentlig nøkkel N_o som er kjent av alle
- $X=D(M,N_p)$ $M=D(X,N_o)$ integritet
- $X=D(M,N_o)$ $M=D(X,N_p)$ konfidensialitet
- Fordeler
 - kun to nøkler hos hver deltager
- Ulemper
 - krypteringstid

Sertifikater

- Distribusjon av nøkler
 - Sertifikatutsteder krypterer din off nkl med sin private nkl
 - Du kan kopiere og videresende din off nkl, sertifikatet
 - mottager kan trygt dekryptere din off nkl ved hjelp av sertifikatutstederens off nkl

Eksempel på meldingssikring

- Ta MD5-sum av meldingen
- Krypter summen med din private eller mottagers off nkl, summen kalles da digital signatur
- Send signaturen sammen med meldingen
- Mottageren gjentar MD5-beregningen og sammenligner med dekryptert signatur

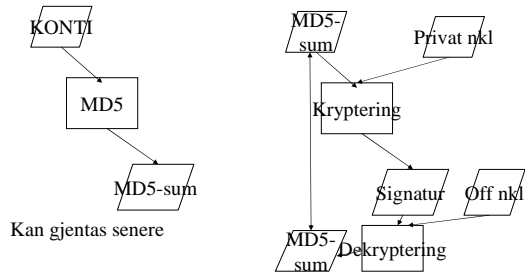
Lov om elektronisk signatur (§3)

- *elektronisk signatur*: data i elektronisk form knyttet til andre elektroniske data og som brukes som autentiseringsmetode,
- *avansert elektronisk signatur*: elektronisk signatur som
 - er entydig knyttet til undertegneren,
 - kan identifisere undertegneren,
 - er laget ved hjelp av midler som bare undertegneren har kontroll over
 - er knyttet til andre elektroniske data på en slik måte at det kan oppdages om disse har blitt endret etter signering.
- *kvalifisert elektronisk signatur*: avansert elektronisk signatur basert på et kvalifisert sertifikat og fremstilt av et godkjent sikkert signaturfremstillingssystem.

Lov om elektronisk signatur (§3)

- *undertegner*: den som disponerer et signaturfremstillingssystem og som handler på vegne av seg selv eller på vegne av en annen fysisk eller juridisk person,
- *signaturfremstillingssdata*: unike data, som for eksempel koder eller private nøkler, som undertegneren benytter for å fremstille en elektronisk signatur,
- *signaturfremstillingssystem*: programvare eller maskinvare som benyttes til å fremstille elektronisk signatur ved hjelp av signaturfremstillingsdata
- *signaturverifikasjonsdata*: unike data, som for eksempel koder eller offentlige nøkler, som benyttes til å verifisere en elektronisk signatur
- *signaturverifikasjonssystem*: programvare eller maskinvare som benyttes for å verifisere elektronisk signatur ved hjelp av signaturverifikasjonsdata
- *sertifikat*: kobling mellom signaturverifikasjonsdata og undertegner som bekrefter undertegners identitet og er signert av sertifikatutsteder
- *sertifikatutsteder*: fysisk eller juridisk person som utsteder sertifikater eller tilbyr andre tjenester relatert til elektronisk signatur

Signering av en hel tabell: KONTI

Signering av hver linje i KONTI

	Std	Klasse	Resk-	SA-	RS-	Endret	Elektronisk
Ktonavn	Avdkode	A/E/G/I/K	kode	nr	nr	dato	Signatur
Kunder	0 A	P				20060110	1A3201103F77C
Kasse	0 A	N				20060110	
Leverandører	0 G	J				20060110	
Mva Høy sats	0 G	N				20060110	
Salg avgpl høy sats	1 I	N				20060110	

1. MD5-sum av cellene som skal signeres
2. Kryptering med privat nøkkel

Signering i POSTER

- Brukerident for den som har registrert
- Regnskapsperiode
- Avansert signatur for den som har
 - registrert
 - foretatt regnskapsavslutning med posten
 - revidert posten

Signering av hele regnskapet (jf Altinn)

